

در مورد آمارهای ارائه شده توضیحات زیر ضروری است :

1- در آمارگیری از معادن فعال، اطلاعات مربوط به نفت و گاز، مواد رادیواکتیو و خاک رس جمع‌آوری نشده است، به دلیل اهمیت خاص نفت و گاز، اطلاعات آماری مربوط به این فعالیت در فصل 7 (نفت و گاز) به طور مجزا ارائه می‌شود.

2- در طرح آمارگیری از معادن در حال بهره‌برداری، معادن شن و ماسه به روش نمونه‌گیری و سایر معادن به صورت سرشماری مورد آمارگیری قرار می‌گیرند.

3 - در این فصل برای طبقه بندی فعالیت های بخش معدن از طبقه بندی بین المللی فعالیت های اقتصادی (ISIC) ، ویرایش چهارم ، با اعمال تغییراتی در آن استفاده شده است. برای تهیه و تنظیم آمار این فصل از اطلاعات «اداره کل تعاون ، کار و رفاه اجتماعی» استفاده شده است .

تعاریف مفاهیم

معدن : به محدوده ای اطلاق می شود که شامل ذخیره معدنی است .

کانه آرای : به تمامی عملیات فیزیکی ، شیمیایی یا فیزیکی - شیمیایی که به منظور جدا کردن قسمتی از مواد باطله از کانه یا برای تفکیک کانه‌ها از یکدیگر انجام می شود .

معدن در حال بهره‌برداری: معدنی که در آن مجموعه‌ای از عملیات ، به منظور استخراج ، کانه آرای و به دست آوردن مواد معنی قابل فروش انجام می شود .

مدیریت خصوصی: مدیریتی است که توسط افراد یا مؤسسات خصوصی اعمال می‌شود.

مقدمه

آمارگیری از فعالیت‌های مربوط به معادن کشور و انتشارمستمر نتایج آن، از سال 1333 توسط وزارت صنعت ، معدن و تجارت وقت آغاز شد . این آمارها، هر سال همزمان با انتشار "آمار فعالیت‌های صنعتی" در ضمیمه نشریه مذکور به چاپ می‌رسید؛ ولی از سال 1339، آمارهای مربوط در نشریه‌ای مستقل تحت عنوان "آمار فعالیت معدنی ایران" منتشر شد . اولین سرشماری از معادن کشور در آذرماه سال 1342، توسط وزارت اقتصاد اجرا شد . و از سال 1342 تا سال 1353، دفتر آمار وزارت اقتصاد با استفاده از آمارهای دفاتر معدن نقاط مختلف کشور، هر سال آماری از فعالیت‌های معدن جمع‌آوری و منتشر می‌کرد . در سال 1353، دومین سرشماری از معادن متشکل کشور با همکاری مرکز آمار ایران و وزارت صنایع و معدن انجام شد . در سال‌های 1353 تا سال 1357، مرکز آمار ایران به طور سالانه بخشی از معادن کشور را به‌عنوان معادن منتخب مورد آمارگیری قرار داد. از سال 1357 تا سال 1363، به دلیل عدم اجرای طرح‌های آماری و نیز فراهم نبودن آمارهای ثبتی جامع، این بخش از فعالیت های اقتصادی دچار خلأ آماری شد . در سال‌های 1364 و 1365، مرکز آمار ایران آمارگیری از معادن تحت پوشش بخش عمومی اقدام کرد و در سال 1366، سومین سرشماری از معادن کشور را به مرحله اجرا در آورد. از سال 1367 تا سال 1395 به استثنای سالهای 1370 و 1384 آمارگیری از معادن کشور به طور سالانه انجام می‌گیرد.

آمار و اطلاعات مندرج در این فصل ، علاوه بر نتایج آمارگیری ها و سرشماریهای مذکور، شامل آمار و اطلاعات شرکتهای تعاونی معدنی ارائه شده توسط اداره کل تعاون ، کار و رفاه اجتماعی نیز می باشد .

مدیریت عمومی: مدیریتی است که توسط وزارتخانه‌ها، سازمان‌های دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، بانک‌ها، شهرداری‌ها و سایر مؤسسات بخش عمومی اعمال می‌شود.

شاغلان: تمامی افرادی هستند که در داخل یا خارج معدن به صورت تمام‌وقت یا پاره‌وقت برای معدن کار می‌کنند. شاغلان از نظر وظیفه‌ای که به عهده دارند به دو گروه شاغلان خط تولید (ماهر و ساده) و سایر شاغلان (اداری، مالی و خدماتی) تفکیک می‌شوند.

شاغلان ماهر خط تولید: کارکنانی هستند که به اعتبار دانش فنی و تجربه‌ای که کسب کرده‌اند، توانایی انجام یک قسمت از کار فنی خط تولید را داشته باشند، مانند مهندسان، تکنیسین‌های فنی، استادکاران، سرکارگران، کارگران ماهر، تعمیرکاران و رانندگان.

شاغلان ساده خط تولید: کارکنانی هستند که شغل مورد تصدی آنان در خط تولید نیاز به تعلیم و کسب مهارت ندارد، مانند: کارگران ساده، باربران و بارگیران.

سایر شاغلان (اداری، مالی و خدماتی): کارکنانی هستند که به امور دفتری، اداری، مالی و خدماتی معدن و یا دفتر مرکزی، اشتغال داشته و به طور مستقیم در امر استخراج و تولید دخالت ندارند.

در ارائه آمار شاغلان، توضیح این نکته ضروری است که در محاسبه از روش "متوسط تعداد شاغلان در سال" استفاده شده است.

جبران خدمات مزد و حقوق بگیران: رجوع کنید به تعاریف و مفاهیم «فصل 5- کشاورزی، جنگلداری و شیلات».

تولیدات معدنی: مجموع مواد معدنی حاصل از یک رشته فعالیت استخراج است که به اشکال

گوناگون قابل عرضه به بازار می‌باشد. شایان ذکر است که در بعضی از رشته فعالیت‌ها یا معادن، مواد معدنی به همان صورتی که از کنسار استخراج می‌شود، عرضه می‌گردد در صورتی که در بعضی دیگر از رشته فعالیت‌ها یا معادن، مواد استخراج شده پس از انجام عملیات فیزیکی یا شیمیایی لازم به منظور جدا کردن قسمتی از مواد باطله، تفکیک کانه‌ها و یا افزایش عیار ماده خام، به بازار عرضه می‌شود. ضمناً در یک رشته فعالیت، ممکن است چند ماده معدنی به دست آید، مثلاً در رشته فعالیت استخراج سنگ مس، مواد معدنی سنگ مس، کنسانتره مس و کنسانتره مولیبدن از تولیدات رشته فعالیت مذکور به حساب می‌آیند.

ارزش تولیدات معادن: عبارت است از مجموع ارزش مواد معدنی استخراج شده، مواد معدنی فراوری شده در محل معدن و ضایعات قابل فروش مواد معدنی بر اساس قیمت فروش در محل معدن.

سرمایه‌گذاری (ارزش تغییرات اموال سرمایه‌ای): رجوع کنید به تعاریف و مفاهیم «فصل 5- کشاورزی، جنگلداری و شیلات».

ارزش افزوده: ارزش اضافی ایجاد شده در جریان تولید است.

ارزش دریافتی‌ها (ستاندها): ارزش دریافتی معدن، عبارت از ارزش دریافتی بابت خدمات تولیدی و خدمات غیر تولیدی است.

ارزش پرداختی‌ها (داده‌ها): ارزش پرداختی معدن، عبارت از ارزش پرداختی بابت خدمات است. **شرکت تعاونی:** رجوع کنید به تعاریف و مفاهیم «فصل 5- کشاورزی، جنگلداری و شیلات».

شرکت تعاونی معدنی: نوعی شرکت تعاونی است که در زمینه استخراج، بهره‌برداری و فروش مواد استخراج شده از معادن فعالیت دارد.

گزیده اطلاعات

براساس نتایج طرح آمارگیری از معادن فعال کشور در سال 1396 تعداد 123 معدن در حال بهره‌برداری در استان وجود داشته است که نسبت به سال 1395، 8/9 درصد کاهش داشته است.

نتایج بدست آمده نشان می‌دهد که مجموعاً 1026 نفر در این معادن اشتغال داشته‌اند.

در همین سال ارزش تولیدات معادن استان 949433 میلیون ریال بوده است که نسبت به سال 1395 حدود 15/7 درصد کاهش داشته است.

در سال 1396 ارزش افزوده معادن استان 703381 میلیون ریال بوده که نسبت به سال 1395، 12/4 درصد کاهش داشته است.

6- معدن ————— سالنامه آماری استان خوزستان - 1397

1-6- مشخصات عمومی معادن در حال بهره برداری بر حسب فعالیت (میلیون ریال)

جبران خدمات مزد و حقوق بگیران	تعداد شاغلان	تعداد معادن			سال و فعالیت
		نحوه مدیریت		جمع	
		عمومی	خصوصی		
25245	1862	4	134	138	1380
32423	1043	5	97	102	1385
117627	1855	0	160	160	1390
148132	1596	4	148	152	1392
179212	1479	4	136	140	1393
172537	1312	1	116	117	1394
201503	1419	1	134	135	 1395
166767	1026	0	123	123	 1396
33488	243	0	23	23	.....استخراج شن و ماسه.....
0	0	0	0	0	.....استخراج سنگ های تزئینی..
14048	112	0	19	19	.....استخراج سنگ لاشه.....
92661	615	0	76	76	.....استخراج سنگ آهک.....
440	9	0	2	2	.....استخراج سنگ گچ.....
0	0	0	0	0	.....استخراج بالاست.....
26000	44	0	1	1	.....استخراج نمک.....
					.....استخراج صدف دریایی و
130	2	0	1	1	.....میکا.....
					.....استخراج قیر جامد طبیعی
0	0	0	0	0	.....(بیتومین).....
0	0	0	0	0	.....دولومیت.....
0	1	0	1	1	.....استخراج سیلیس.....

مأخذ- مرکز آمار ایران . (ر . م) .

- مرکز آمار ایران ، دفتر صنعت ، معدن و زیر بنایی .

6-2- تعداد معادن در حال بهره برداری بر حسب فعالیت و نوع استخراج

سال و فعالیت	جمع	استخراج رو باز	استخراج زیرزمینی	استخراج روباز وزیر زمینی
.....1380	138	138	0	0
..... 1385	102	102	0	0
..... 1390	160	160	0	0
..... 1392	152	152	0	0
.....1393	140	138	2	0
..... 1394	117	117	0	0
..... 1395	135	134	0	1
..... 1396	123	123	0	0
.....استخراج شن و ماسه.....	23	23	0	0
.....استخراج سنگ های تزئینی.....	0	0	0	0
.....استخراج سنگ لاشه.....	19	19	0	0
.....استخراج سنگ آهک.....	76	76	0	0
.....استخراج سنگ گچ.....	2	2	0	0
.....استخراج سنگ بالاست.....	0	0	0	0
.....استخراج نمک.....	1	1	0	0
.....استخراج صدف دریایی.....	1	1	0	0
.....استخراج قیر جامد طبیعی .....(بیتومین).....	0	0	0	0
.....استخراج دولومیت.....	0	0	0	0
.....استخراج سیلیس.....	1	1	0	0

مأخذ - مرکز آمار ایران . (ر . م) .

- مرکز آمار ایران ، دفتر صنعت ، معدن و زیر بنایی .

6- معدن ————— سالنامه آماری استان خوزستان - 1397

3-6- تعداد شاغلان معادن در حال بهره برداری بر حسب فعالیت

سال و فعالیت	جمع	کارکنان خط تولید		سایر کارکنان (اداری، مالی و خدماتی)
		ماهر	ساده	
.....1380	1862	798	700	364
.....1385	1043	510	317	216
.....1390	1855	994	497	364
.....1392	1596	788	400	408
.....1393	1479	800	368	312
.....1394	1312	727	309	276
.....1395	1419	810	267	342
.....1396	1026	538	186	302
.....استخراج شن و ماسه	243	130	56	56
.....استخراج سنگ های تزئینی	0	0	0	0
.....استخراج سنگ لاشه	112	69	14	29
.....استخراج سنگ آهک	615	308	115	192
.....استخراج سنگ گچ	9	5	0	4
.....استخراج بالاست	0	0	0	0
.....استخراج نمک	44	24	0	20
.....استخراج صدف دریایی و میکا	2	1	0	1
.....استخراج قیر جامد طبیعی (بیتومین)	0	0	0	0
.....استخراج دولومیت	0	0	0	0
.....استخراج سیلیس	1	1	0	0

مأخذ - مرکز آمار ایران . (ر . م) .

- مرکز آمار ایران ، دفتر صنعت ، معدن و زیر بنایی .

سالنامه آماری استان خوزستان - 1397 ————— 6- معدن

4-6- مقدار و ارزش تولیدات مواد معدنی معادن در حال بهره برداری بر حسب فعالیت
(هزارتن - میلیون ریال)

مقدار					فعالیت
1396	1395	1394	1393	1392	
10348	16899	14368	20556	18918	کل معادن.....
1145	1608	2581	3392	5529	استخراج شن و ماسه.....
0	1	15	11	10	استخراج سنگ های تزئینی.....
637	485	645	1813	1478	استخراج سنگ لاشه.....
7730	13046	10207	13924	10653	استخراج سنگ آهک.....
30	794	370	196	270	استخراج سنگ گچ.....
0	0	8	0	0	استخراج دولومیت.....
800	900	540	1140	890	استخراج نمک.....
3	2	2	2	2	استخراج صدف دریایی و میکا.....
0	0	0	3	2	استخراج قیر جامد طبیعی (بیومین).....
0	0	0	76	84	استخراج سنگ بالاست.....
3	65	0	0	0	استخراج سیلیس.....

6- معادن ————— سالنامه آماری استان خوزستان - 1397

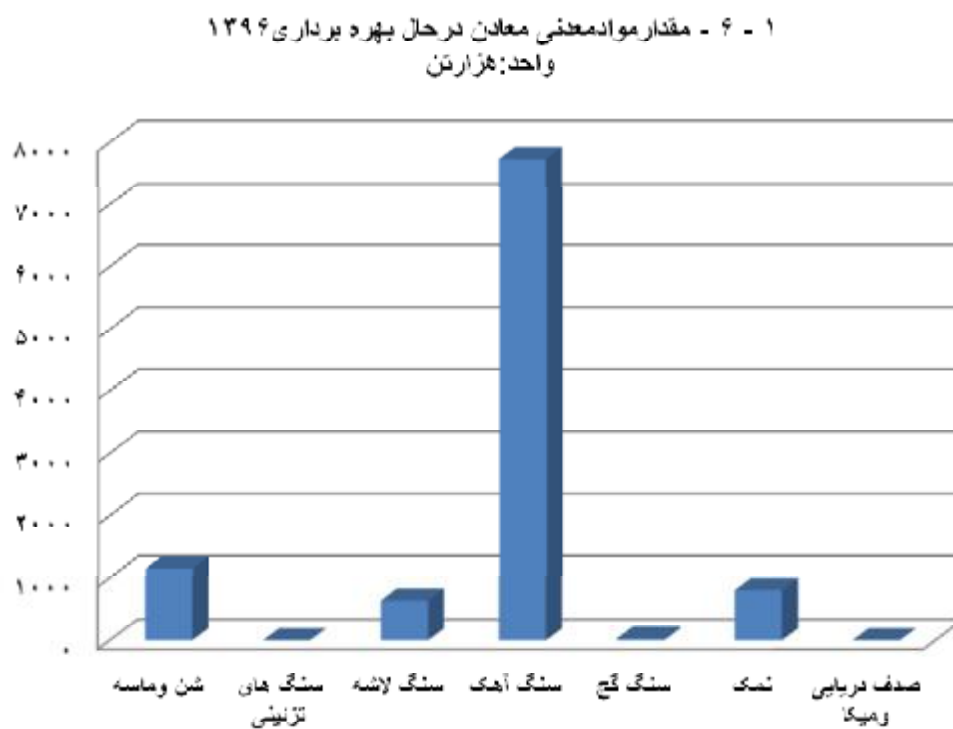
4-6 مقدار و ارزش تولیدات مواد معدنی معادن در حال بهره برداری بر حسب فعالیت (دنباله)
(هزار تن - میلیون ریال)

ارزش					فعالیت
1396	1395	1394	1393	1392	
949433	1126366	1133971	1261308	905357	کل معادن.....
111077	166782	230447	246780	249047	استخراج شن و ماسه.....
0	425	6000	3220	2500	استخراج سنگ های تزئینی.....
46016	28609	36227	51563	56493	استخراج سنگ لاشه.....
573650	700725	715334	704965	436485	استخراج سنگ آهک.....
1873	33250	62763	11818	20765	استخراج سنگ گچ.....
0	0	1600	0	0	استخراج دولومیت.....
216000	195000	81000	228000	123000	استخراج نمک.....
750	600	600	600	300	استخراج صدف دریایی و میکا.....
0	0	0	5100	5000	استخراج قیر جامد طبیعی (بیومین).....
0	0	0	9261	11768	استخراج سنگ بالاست.....
68	975	0	0	0	استخراج سیلیس.....

مأخذ - مرکز آمار ایران . (ر . م) .

- مرکز آمار ایران ، دفتر صنعت ، معدن و زیر بنایی .

مبنا جدول 6-4

6- معدن ————— سالنامه آماری استان خوزستان - 1397

5-6 ارزش افزوده و ارزش پرداختی ها و دریافتی های معادن در حال بهره برداری برحسب
فعالیت: 1396: (میلیون ریال)

دریافتی ها (ستانده ها)	پرداختی ها (داده ها)	ارزش افزوده	فعالیت
1006857	303476	703381	جمع.....
115703	38448	77255	استخراج شن و ماسه.....
0	0	0	استخراج سنگ تزئینی.....
47836	12780	35056	استخراج سنگ لاشه.....
597628	206840	390788	استخراج سنگ آهک.....
1873	1058	815	استخراج سنگ گچ.....
0	0	0	استخراج بالاست.....
243000	44033	198967	استخراج نمک.....
750	314	436	استخراج صدف دریایی و میکا
			استخراج قیر جامد طبیعی
0	0	0	(بیتومین).....
0	0	0	استخراج دولومیت.....
68	4	63	استخراج سیلیس.....

مأخذ - مرکز آمار ایران . (ر . م) .

- مرکز آمار ایران ، دفتر صنعت ، معدن و زیر بنایی .

6-6- سرمایه گذاری (ارزش تغییرات اموال سرمایه ای) معادن در حال بهره برداری بر حسب فعالیت و نوع اموال سرمایه ای : 1396 (میلیون ریال)

فعالیت	کل سرمایه گذاری	ماشین آلات ، ابزار و وسایل کار بادوام و تجهیزات اداری	وسایل نقلیه	ساختمان و تأسیسات بدون زمین
کل معادن.....	132685	75885	15009	30448
استخراج شن و ماسه.....	13851	6823	1814	5213
استخراج سنگ تزئینی.....	0	0	0	0
استخراج سنگ لاشه.....	4190	3176	380	0
استخراج سنگ بالاست.....	0	0	0	0
استخراج سنگ آهک.....	78314	47556	12814	7234
استخراج گچ.....	230	230	0	0
استخراج نمک.....	36000	18000	0	18000
استخراج قیر جامد طبیعی (بیتومین).....	0	0	0	0
استخراج صدف دریایی و میکا....	100	100	0	0
استخراج دولومیت	0	0	0	0
استخراج سیلیس.....	0	0	0	0

فعالیت	راه اختصاصی	توسعه و اکتشاف	نرم افزارهای رایانه ای	سایر
جمع.....	10976	367	0	0
استخراج شن و ماسه.....	0	0	0	0
استخراج سنگ تزئینی.....	0	0	0	0
استخراج سنگ لاشه.....	633	0	0	0
استخراج سنگ بالاست	0	0	0	0
استخراج سنگ آهک	10343	367	0	0
استخراج گچ.....	0	0	0	0
استخراج نمک.....	0	0	0	0
استخراج قیر جامد طبیعی (بیتومین)	0	0	0	0
استخراج صدف دریایی و میکا	0	0	0	0
استخراج دولومیت	0	0	0	0
استخراج سیلیس.....	0	0	0	0

مأخذ - مرکز آمار ایران . دفتر صنعت ، معدن و زیر بنایی .

7-6- مشخصات عمومی شرکت های تعاونی معدنی در پایان سال (هزار ریال)

سال و شهرستان	تعداد ⁽¹⁾	عضو	شاغلان	سرمایه
.....1380	7	64	33	113044
.....1385	11	96	92	2209044
.....1390	14	117	24	2240544
.....1393	18	145	211	2303544
..... 1394	16	130	143	293044
.....1395	15	123	114	217600
.....1396	10	91	100	151600
..... 1397	10	84	87	2128100
..... آبادان	0	0	0	0
..... آغاجاری	0	0	0	0
..... امیدیه	0	0	0	0
..... اندیکا	0	0	0	0
..... اندیمشک	0	0	0	0
..... اهواز	1	10	0	0
..... ایذه	1	7	3	0
..... باغملک	1	7	16	10500
..... باوی	0	0	0	0
..... بندرماهشهر	1	8	3	2000000
..... بهبهان	0	0	0	0
..... حمیدیه	0	0	0	0
..... خرمشهر	0	0	0	0
..... دزفول	0	0	0	0
..... دشت آزادگان	1	7	7	31500
..... رامشیر	1	8	8	30000
..... رامهرمز	0	0	0	0
..... شادگان	0	0	0	0
..... شوش	0	0	0	0
..... شوشتر	0	0	0	0
..... کارون	0	0	0	0
..... گتوند	0	0	0	0
..... لالی	0	0	0	0
..... مسجدسلیمان	1	7	20	10500
..... هفتکل	3	30	30	45600
..... هندیجان	0	0	0	0
..... هویزه	0	0	0	0

1) برگزاری مجامع عمومی سالانه جزء تکالیف قانونی شرکت های تعاونی فعال می باشد که در صورت عدم برگزاری و خود اظهاری در سامانه ثبت تغییرات تعاونی ها وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، وضعیت فعالیت شرکت تعاونی به صورت سیستمی بعد از یک سال به حالت غیر فعال و بعد از سه سال به حالت راکد در خواهد آمد، لذا کاهش مشاهده شده در آمار نسبت به سنوات قبل مرتبط به این موضوع می باشد.

مأخذ - اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان خوزستان.